

1. Tantárgyelem neve:	Általános természetföldrajz és Magyarország földrajza	Kreditértéke:	3
Tantárgyelem besorolása:	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	70
		gyakorlat (%):	30
A tanóra típusa:		ea+gyakorlat	
óraszám, az adott félévben:	4+4		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: beszámolók, témakidolgozások			
A számonkérés módja:		kollokvium	
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	2		
Előtanulmányi feltételek:	TT24LE10A01 (gyenge)		

Tantárgyelem-leírás:

A természettudományos műveltség, szemlélet és irányultság megalapozása, a fenntarthatóságra, valamint a környezeti nevelésre való felkészítés. A természet egységének és összefüggéseinek áttekintése. A Föld helye a világegyetemben, A Föld mint egységes rendszer áttekintése, a Föld szféráinak megismerése. Ezzel kapcsolatosan a környezeti alapproblémák és a környezetre káros folyamatok megismerése, megoldási lehetőségekkel, fenntartható fejlődéssel való ismerkedés.

A hallgatók ismerjék meg hazánk természeti és gazdasági adottságait, és ennek következményeit, összefüggéseit a társadalmi kérdésekkel.

Az oktatás tartalma:

Csillagászati földrajz: Az emberiség világszemléletének fejlődése. A Világegyetem fejlődéstörténete. A Naprendszer és benne a Föld kialakulása. A Világegyetem, a Tejútrendszer, a Naprendszer, a Nap bolygói, egyéb égitestek (üstökösök, meteorok). A Föld mint égitest: alakja, mozgásai és ezek következményei (évszakok, időszámítás). A Hold, mozgása, fényváltozásai. Fogatkozások.

A Föld kőzetburka (litoszféra) : a Föld gömbhéjai. A kőzetburok felépítése, lemeztektonika, kőzetképződési ciklus, kőzetek csoportosítása. A kőzetburok és a földkéreg védelme. Szennyezőforrások, prevenciós lehetőségek. Geológiai és földtani értékek.

A talaj (pedoszféra): A talaj kialakulása, felépítése, tulajdonságai. A talajok rendszerezése. A talajok védelme.

A vízburok (hidroszféra) : A vízburok keletkezése, a víz tulajdonságai. A víz körforgása. A Világtenger (óceánok, tengerek) részei, tulajdonságai, mozgásai. A szárazföldi vizek: felszín alatti vizek (talajvíz, rétegvíz, résvíz, karsztvíz), felszíni vizek (források, folyók, tavak, gleccserek). A vizek felszínformálása. A hidroszféra szennyeződésének forrásai és tisztítási lehetőségei. A hidroszféra védelme.

A légkör (atmoszféra): A légkör kialakulása. A légkör összetétele és függőleges tagozódása. Az atmoszféra, mint az időjárás színtere: időjárás, éghajlat, ezek elemei (napsugárzás, a levegő hő- és vízháztartása, felhő képződés, csapadék fajták, légnyomás, levegő mozgásai, szelek). A levegő fény- és hang jelenségei. A légkör környezeti állapota és az éghajlatváltozás. Az üvegházhatás fizikai alapjai, a globális klímaváltozás és következményei, a savas esők és az ózonréteg problémái. A klímaváltság mai helyzete.

Magyarország földrajza : A Kárpát-medence kialakulásának lemeztektonikai magyarázata, hazánk földtörténete, geológiai felépítésének vázlata, ásványkincseink. Magyarország éghajlata és vízrajza, talajtakarója. Hazánk tájai. Magyarország környezeti állapota a geoszféra szerint. A hazai környezetvédelem helyzete, nemzeti parkjaink. Budapest környezeti gondjai. Népeség – és településföldrajzi alapismeretek. Hazánk és az Európai Unió.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Kerényi Attila (2003): Környezettan. Természet és társadalom globális szempontból. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
 Bihariné dr. Krekó Ilona – Kanczler Gyuláné dr. (2017): Természetismeret I. az ELTE TÓK hallgatóinak. – Természetföldrajz . ELTE TÓK, Budapest.
 Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Dr. Vitályos Gábor Áron (2017 szerk): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. . ELTE TÓK, Budapest.

Bora Gyula-Nemeskényi Antal (2005): Magyarország földrajza. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Endrédi Lajos (2002): Földrajzi ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Frisnyák Sándor (1988): Magyarország földrajza. Tankönyvkiadó, Budapest.

AJÁNLOTT IRODALOM

Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Dr. Vitályos Gábor Áron (2017 szerk): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. . ELTE TÓK, Budapest.
Endrédi Lajos (2002): Földrajzi ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Kerényi Attila (2003): Környezettan. Természet és társadalom globális szempontból. Mezőgazda Kiadó, Budapest.
Mészáros E. (2001): A Föld rövid története. Vincze Kiadó, Budapest.
Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Dr. Vitályos Gábor Áron (2017 szerk): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. . ELTE TÓK, Budapest.
D. Attenborough (1992): Az élet erőpróbái. Park Kiadó, Budapest.
Faragó T. (2002): Fenntarthatóság. ENSZ – program és nemzetközi együttműködés a fenntartható fejlődésért. Szöveggyűjtemény.
Mc Rae, H. (1996): A világ kétezerhúszban. 6. fejezet Az erőforrások és a környezet. pp. 142-163. Adu Print, Budapest.
Szatmáry E-Smith, J.M. (2000): A földi élet regénye. Vincze Kiadó, Budapest.
Báldi Tamás (2004): Egy geológus barangolása Magyarországon. Az utolsó 20 millió év nyomában. Vince Kiadó, Budapest.
Borsy Zoltán (1998, szerk.): Általános természeti földrajz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Értéktörző Magyarország (2004): Nemzeti parkok, világörökség. TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest.
Frisnyák Sándor (1999): Magyarország történeti földrajza. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Magyarország éghajlati atlasza, Országos Meteorológiai Szolgálat.
Magyarország és környezetének regionális földtana (2005): ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
Szablyár Péter (2004): A föld alatti Magyarország. Panoráma, Budapest.

Magyarország és környezetének regionális földtana (2005): ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
Szablyár Péter (2004): A föld alatti Magyarország. Panoráma, Budapest.

TUDÁS

Ismeri a tanító munkájának társadalmi-történeti összefüggéseit és jelentőségét, tájékozott az irányadó nemzeti és európai értékek körében.
Ismeri a 6–12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
Rendelkezik 6–12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással, gyermekjogi ismerettel.
Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
Ismeri a tervezés különböző szintjeit, az egyes szintek összefüggéseit, a projekttervezés és a tematikus tervezés módszertanát.
Tisztában van az értékelés funkcióival és módszereivel.

Ismeri saját szakterületén, illetve intézménytípusában a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit. Tisztában van a tanulási, nevelési környezet szerepével és célszerű alakításának különböző módjaival. Biztos szaktudományos és tantárgy-pedagógiai ismeretekkel rendelkezik az 1–4. évfolyamon valamennyi műveltségi területen, továbbá az 1–6. évfolyamon természettudomány műveltségi területen.			
KÉPESSÉG A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6–12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni. A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására. Épít a 6–12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli. Képes változatos, egyénre szabott értékelési módszereket használni, amelyekkel elősegíti a gyermek önértékelési képességének alakulását. Támogató tanulási környezetet biztosít. Képes az integrált, inkluzív nevelés szakszerű támogatására, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését segítő adekvát módszerek alkalmazására. Képes közösségi értékek közvetítésére, a gyermekközösség alakítására. Tevékenységeiben képes a fenntarthatóságra nevelés elveinek érvényesítésére.			
ATTITÚD Tevékenységét a 6–12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja. Elkötelezett a 6–12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt. Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására. Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt. Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését. Igénye van a folyamatos önfejlesztésre, szakmai megújulásra. Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és gyakorlati módszerek, a digitális tanulási környezet adta lehetőségek alkalmazására. Felkészültsége alapján részt vállal a tanító szakmával összefüggésben álló kutatásokban, innovatív team-munkákban. Felelősséget vállal a tanulók nemzeti identitásának alakításában és erősítésében.			
AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG Hatáskörében felelősséget vállal a gyermekek fenntartható fejlődésre irányuló magatartásának tudatos formálásáért. Hivatása művelése körében felelősséget vállal a társadalmi kohézió erősítéséért. A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.			
A tantárgyelem felelőse			
Név:	B. Dr. Zsoffay Klára	Beosztás:	adjunktus
Tudományos fokozat:	PhD		